

حسینیان

سبک زندگی قرآنی

غدیر فراموش شده، عاشورا به پا می‌کند | شماره ۶: مردادماه ۱۴۰۰

ماهنامه فرهنگ الکترونیک

در این شماره بخوانید

واژه‌های مربوط به حج

مؤثرترین صد فرد تاریخ

معرفی غدیر خم به عنوان عید

استنباط کروییت زمین از آیات قرآن

انفاق نشانه جامعه ولایت‌مدار

درمان بیماری‌ها با عسل

غدیر در قرآن

همراه با مسابقه و جایزه

عمرالله
یا ابا علی
یا زکریا
یا سلیمان

— آشنایه با واژه هاے حج —

«الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفْتَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَنْ تَعَلَّوْا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ»
(بقره، ۱۹۷)

«حج (واجب) در ماههایی معین است، پس هر که در این ماهها حج می گزارد بایست آن چه میان زن و شوهر رواست ترک کند و کار ناروا (مانند دروغ و بدگویی) را ترک کند و مجادله نکند و شما هر کار نیک کنید خدا بر آن آگاه است و توشه (تقوا برای راه آخرت) بگیرید که بهترین توشه این راه تقواست و از من پروا کنید ای صاحبان عقل.»

روز تروییه: روز هشتم ذی الحجه (تروییه گویند چون حجاج در این روز برای منا و عرفات آب برمی داشته اند.)

روز عرفه: روز نهم ذی الحجه (عرفه گویند چون حجاج در این روز در سرزمین عرفات به دنبال کسب معرفت و اعتراف به گناهان خویش هستند.)

روز عید قربان: روز دهم ذی الحجه (قربان گویند چون حجاج در این روز، قربانی خود را ذبح می کنند.)

ایام التشریق: روزهای یازدهم، دوازدهم و سیزدهم ذی الحجه (تشریق گویند چون حجاج در این روزها گوشت قربانی خود را زیر نور خورشید قرار می داده اند.)

— مؤثرترین صد فرد تاریخ —

مایکل اچ هارت، اختریفیزیکدان و تاریخ نویس آمریکایی است که در سال ۱۹۷۸ میلادی کتاب (مؤثرترین صد فرد تاریخ) را منتشر کرده است. او در این کتاب به معرفی صد نفر از تأثیرگذارترین افراد تاریخ بشر پرداخته است. اولین شخصی که در لیست هارت، به عنوان رتبه اول قرار گرفته، پیامبر اسلام، حضرت محمد (ص) است. او در کتاب خود می گوید: «انتخاب محمد، به عنوان بالاترین جایگاه در لیست جهانی، ممکن است بعضی را شگفت زده کند و از جانب بعضی مورد پرسشی قرار بگیرد؛ اما او تنها مرد تاریخ است که در ابعاد معنوی و مادی به شکل خارق العاده ای بسیار موفق و تأثیرگذار بوده است و اثرگذاری او به واسطه قرآن عظیم است، در حالی که هیچ گردآوری مفصلی مانند این (قرآن) از تعلیمات عیسی باقی نمانده است و محمد بر خلاف عیسی هم رهبری مادی است و هم معنوی. او یکی از بزرگترین ادیان تاریخ را پایه گذاری کرد و رهبر سیاسی تأثیرگذاری شد و تا امروز هم نفوذ او بعد از چهارده قرن همچنان نیرومند و فراگیر است. این ترکیب بی مانند اثرگذاری مادی و معنوی، باعث شده من احساس کنم، که محمد سزاوار قرار گرفتن، به صورت انفرادی به عنوان تأثیرگذارترین شخص تاریخ بشریت باشد.» از دیگر افراد تأثیرگذار در این لیست، نیوتن به عنوان دومین فرد، حضرت عیسی، سومین، بودا، چهارم و پنجمین کنفوسیوس است که هارت برای این انتخابها دلایل جالب توجهی دارد. از چهره های ایرانی در این لیست می توان به مانی، کوروش کبیر و زرتشت هم اشاره کرد. (کتاب مؤثرترین صد فرد تاریخ، نوشته مایکل اچ هارت، ترجمه حمید هاشمی و عباس احسانی)

(دکتر زواریان، ۱۴۰۰ش)

عید دانستن غدیر خم

روزی را که خدا به انسان نعمتی می‌دهد و یا روزی که انسان در آن گناه نکند، عید است، هر چند اگر درباره آن حدیثی هم نباشد، چه رسد به روزی که خدا در آن، نعمت دین را اکمال و اتمام نموده‌است و روایاتی هم که ویژگی‌های این روز را بیان کرده باشد، بسیار است؛ اما دسته‌ای از احادیث و روایات وجود دارد که مستقیم و صریح واژه «عید» در آن‌ها برای غدیر خم بیان شده‌است؛ از جمله خطبه حضرت امیرالمؤمنین (ع) در نماز جمعه‌ای که با سال‌روز غدیر خم مصادف شده بود، که شامل نکاتی است:

ایشان نه تنها روز غدیر را عید خواندند، بلکه آن را عیدی عظیم و کبیر توصیف نموده و دستورالعمل‌هایی نیز برای کثرت عبادت و شادمانی حقیقی در این روز نمودند. ایشان فرمودند: بدانید همانا خداوند تعالی امروز برای شما مؤمنین، دو عید با عظمت را جمع نموده (غدیر و روز جمعه). این چنین مقرر کرد تا زیبایی عمل هدایت خود را نزد شما به اکمال و اتمام برساند و شما را به راه درست آگاه سازد و به دنبال آثار کسانی که وجودشان به نور هدایت او روشن است، روانه سازد و طی نمودن راه دینش را برای شما آسان نماید و نعمت گوارایش را برای شما فراوان سازد. (بحارالانوار، ج ۹۵، ص ۱۱۸-۱۱۲)

عمار بن حریز گوید: «روز هجدهم ذی‌الحجه خدمت امام صادق (ع) رسیدم و ملاحظه کردم که ایشان روزه‌دار هستند. آن حضرت فرمود: این روزی بزرگ است که خداوند حرمت آن را بر مؤمنان بزرگ شمرده، دین را برای آنان در آن روز کامل و نعمت را بر آنان تمام کرده و عهد و میثاقی را که از آنان برگرفته، تجدید کرده‌است. گفته شد: روزه این روز چه ثوابی دارد؟ فرمود: آن، روز عید و شادمانی و سرور است و روز روزه گرفتن برای شکرگزاری خدای تعالی است و روزه آن با (روزه) شصت ماه از ماه‌های حرام برابری می‌کند.» (مصباح‌المتباعد و صلاح المتعبد، ص ۶۸۰)

به امام صادق (ع) گفته شد: «آیا مؤمنان غیر از عید فطر، عید قربان و روز جمعه عید دیگری هم دارند؟ فرمود: آری، آنان عیدی دارند که بزرگ‌تر از این است، و آن روزی است که امیرالمؤمنین (ع) به امامت و ولایت منصوب شد و رسول خدا (ص) ولایت او را بر گردن مردان و زنان در غدیر خم استوار کرد. گفته شد: آن چه روزی است؟ فرمود: روزها متفاوت‌اند. سپس فرمود: آن، روز هجدهم ذی‌الحجه است و عمل در آن روز با عمل در هشتاد ماه برابری می‌کند و سزاوارتر است که در آن روز، خدای، عزوجل، بسیار یاد شود و بر پیامبر (ص) درود بسیار فرستاده شود و مرد بر خانواده خود گشایش دهد.

(ثواب‌الاعمال، ص ۹۹)

ماهنامه فرهنگ الکترونیک

ماهنامه فرهنگ الکترونیک

استنباط کرویّت زمین از آیات قرآن

سیاره زمین به صورت کروی و البته شکل دقیق آن بیضوی است؛ یعنی زمین در استوا برآمده و در قطب‌ها کمی تو رفته است. شعاع زمین به طور میانگین حدود ۶۰۰۰ کیلومتر است.

«وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ (اعراف، ۱۳۷)»

در بعضی آیات قرآن مانند آیه فوق، سخن از «مشرق‌ها» و «مغرب‌ها» به میان آمده است و این تعبیر تنها با کرویّت زمین می‌سازد، زیرا روی فرض مسطح بودن، یک مشرق و مغرب بیشتر نیست، اما روی فرض کرویّت هر نقطه‌ای از زمین برای نقاط شرقی‌تر «مغرب» و برای نقاط غربی‌تر «مشرق» است، مثلاً تهران برای ساکنان سمنان، مغرب است و برای ساکنان قزوین، مشرق و قزوین برای ساکنان تهران، مغرب و برای ساکنان سنندج، مشرق است. به این ترتیب به تعداد نقاط روی زمین مشرق و مغرب داریم و کلمه «مشرق» و «مغرب» روی کرویّت زمین نیز کاملاً صحیح خواهد بود، با این که در مقطعی در گذشته زمین را مسطح می‌دانستند.

(دکتر سیستانی پور، ۱۴۰۰ش)

انفاق‌نشانه جامعه ولایت‌مدار

جامعه دارای ولایت، جامعه‌ای است که تمام استعدادهای انسانی را رشد می‌دهد و چیزهایی که برای کمال و تعالی انسان، خدا به او داده، بارور می‌کند. آیه ۴۱ سوره حج، ویژگی‌های چنین جامعه‌ای را این گونه توصیف می‌کند:

۱. مردم این جامعه اهل اقامه نمازند، یعنی در زندگی جهت‌گیری الهی دارند، قطب نشاط، فعالیت و موضع‌گیری ایشان، خداست.
۲. اهل زکات و انفاق و صدقاتند، چرا که این موارد تعدیلی در ثروت ایجاد می‌کنند.
۳. امر به معروف می‌کنند، یعنی اشاعه نیکی و گسترش کارهای خوب دارند.
۴. نهی از منکر کرده و زشتی‌ها را در جامعه ریشه‌کن می‌کنند، چنین جامعه‌ای روح، حیات و جان می‌یابد. سپس در آیه ۵۵ سوره مائده مختصات ولیّ جامعه را این گونه ترسیم می‌کند: «وَلِيٌّ شَمَا فِي جَمَاعَةٍ اسْلَامِيٍّ، خَدَا وَرَسُوْلَ اَوْسَتْ وَ كَسَانِي كَهْ اِيْمَانٍ اَوْرَدَهْ اَنْدَ»، اما این مؤمنان نشانه‌های خاصی دارند:

الف) اقامه نماز می‌کنند. یعنی روح نماز را در جامعه زنده می‌کنند و جهت‌گیری‌های ایشان خدایی است.

ب) اهل زکات و انفاق هستند. در پایان آیه، انفاق در حال رکوع را تأکید می‌کند تا اولاً مطابق شأن نزول آیه، ولایت امیرالمؤمنین (ع) را اثبات کند و ثانیاً تکلیف انفاق‌کننده را مشخص نماید. که آن قدر باید دلبسته به مساوات و علاقه‌مند به انفاق باشد که صبر نکند تا نمازش تمام شود و محو در انجام تکلیف باشد. در آن فقیر، جلوه جمال الهی را ببیند. نتیجه آن که چنین ولیّی، چنین جامعه ولایت‌مداری را می‌طلبد و چنین جامعه‌ای حتماً ولیّ الهی دارد.

(طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن، آیت الله خامنه‌ای، ص ۴۵۴-۴۶۳)

درمان بیماری‌ها با عسل‌ها به‌بامنشأ گیاهان دارویی

نتیجه جالب تحقیقات یک استاد زیست‌شناسی درباره عسل:

درمان بیماری‌ها با داروهای شیمیایی بسیار پرعارضه است خصوصاً برای کهن‌سالان. خداوند در آیه ۶۹ سوره نحل درباره عسل می‌فرماید: «فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ» «در آن درمان بیماری‌های مردم است.»

با تمسک به این آیه قاعدتاً عسل می‌بایست برای کهن‌سالان و بیماران دیابتی نیز مفید باشد؛ ولی آیا عسل، قند بیماران دیابتی را افزایش نمی‌دهد؟ برای جواب این سؤال، آزمایشی را انجام دادم:

تعداد ۵ کندو را در ۴۰ کیلومتری جاده کرج-چالوس مستقر کردم و هر هفته مشاهدات خود که شامل مواجهه زنبورها با گل و جمع‌آوری شهد و گرده توسط زنبورهای عسل از گیاهان خاص منطقه را، در طول روز ثبت می‌کردم. همچنین در پایان فصل‌های بهار و تابستان سنجش‌های گرده‌شناسی و قندهای عسل را انجام دادم. متوجه شدم ۸۹٪ گرده‌های عسل از گیاهان دارویی منطقه بودند. جدولی از تراکم رنگ گل‌هایی که شهد و گرده‌شان برداشت شده، تهیه کردم و متوجه شدم زنبورهای عسل به رنگ زرد گل‌ها در درجه اول اهمیت می‌دهند. اینجا بود که به یاد روایتی از پیامبر اکرم (ص) افتادم که در میان رنگ‌ها رنگ زرد را بیشتر دوست می‌داشتند. در روان‌شناسی رنگ هم توصیه می‌شود برای آرامش در فضای خانه از رنگ زرد استفاده شود.

وقتی سنجش قندهای عسل را انجام دادم، نسبت فروکتوز به گلوکز نزدیک به ۱ بود (۹۷٪) و این بهترین حالت برای عدم افزایش قند خون از یک غذاست، حالتی که اصلاً در نوشابه‌ها یا آب‌میوه‌های فرآوری شده، دیده نمی‌شود. آنجا بود که فهمیدم چرا خداوند در آیه ۶۸ سوره نحل درباره این موجودات کوچک می‌فرماید:

«وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ» «و پروردگارت به زنبورهای عسل وحی (الهام) کرد.»

دکتر تقوی زاد، ۱۴۰۰ ش

ماهنامه فرهنگ
الکترونیک

غدير در قرآن

«الْيَوْمَ يَنْسَى الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ، الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا» (مائده، ۳)

دو مطلب جدای از هم در این آیه بیان شده است، یک مطلب مربوط به تحریم گوشت‌های حرام، مگر در موارد اضطرار و مطلب دیگر مربوط به کامل شدن دین و یأس کفار که این قسمت کاملاً مستقل است، به چند دلیل: الف: یأس کفار از دین، به خوردن گوشت مردار یا نخوردن آن ارتباطی ندارد. ب: روایاتی که از طریق شیعه و سنی در شأن نزول آیه آمده، در مقام بیان جمله «الْيَوْمَ يَنْسَى الَّذِينَ كَفَرُوا» و «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ» است، نه مربوط به جمالات قبل و بعد از آن، که درباره اجکام مردار است. ج: طبق روایات شیعه و سنی، این قسمت از آیه: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ» پس از نصب علی بن ابی طالب (ع) به امامت در غدیر خم نازل شده است. د: غیر از دلایل نقلی، تحلیل عقلی نیز همین را می‌رساند، چون چهار ویژگی مهم برای آن روز بیان شده است:

۱. روز یأس کافران ۲. روز اکمال دین ۳. روز اتمام نعمت الهی بر مردم ۴. روزی که اسلام به عنوان «دین» و یک مذهب کامل، مورد پسند خدا قرار گرفته است.

غدیر خم روزی ست که خداوند فرمان نصب حضرت علی را به جانشینی پیامبر (ص) صادر کرد، تنها آن روز است که چهار عنوان ذکر شده در آیه «أَكْمَلْتُ، أَتِمَمْتُ، رَضِيتُ، يَنْسَى الَّذِينَ كَفَرُوا» با آن منطبق است.

اما یأس کفار، به خاطر آن بود که وقتی تهمت و جنگ و سوء قصد بر ضد پیامبر، نافر جام ماند، تنها امید آنها مرگ پیامبر (ص) بود. نصب علی بن ابی طالب (ع) به همه فهماند که اگر آن حضرت پسری می‌داشت، بهتر از علی نبود و با مرگ او دین او محو نمی‌شود؛ زیرا شخصی چون علی بن ابی طالب (ع) جانشین پیامبر (ص) و رهبر امت اسلام خواهد بود. اینجا بود که همه کفار مأیوس شدند. اما کمال دین، به خاطر آن است که اگر مقررات و قوانین کامل وضع شود، لیکن برای امت و جامعه، رهبری معصوم و کامل تعیین نشود، مقررات ناقص می‌ماند.

اما اتمام نعمت، به خاطر آن است که قرآن بزرگ‌ترین نعمت را، نعمت رهبری و هدایت معرفی کرده است، اگر پیامبر اکرم (ص) از دنیا برود و مردم را بی سرپرست بگذارد، کاری کرده که یک چوپان نسبت به گله نمی‌کند. چگونه بدون تعیین رهبری الهی نعمت تمام می‌شود. اما رضایت خداوند، برای آن است که هرگاه قانون کامل و مجری عادل به هم گره بخورد، رضایت پروردگار حاصل می‌شود. اگر هریک از اکمال دین، اتمام نعمت، رضایت حق و یأس کفار به تنهایی در روزی اتفاق افتد، کافی ست که آن روز از «ایام الله» باشد؛ تا چه رسد به روزی مثل غدیر، که همه این ویژگی‌ها را یکجا دارد. به همین دلیل در روایات اهل بیت (ع) عید غدیر از بزرگ‌ترین اعیاد به شمار آمده است.

رهبری و ولایت حق هم، چنین است، چون انسان را با خدا گره می‌زند و بدون آن، آفریده‌ها و نعمت‌ها به نعمت تبدیل می‌شود و انسان را به خدا نمی‌رساند. (قرآنی، تفسیر نور، ج ۲، ص ۳۳۷-۲۳۸)

برنده مسابقه ماهنامه سبک زندگی قرآنی باشید

پاسخ را به صورت (الف، ب، ج، د) به همراه نام و نام خانوادگی
به شماره واتساپ ۰۹۰۵۲۹۴۲۵۷۱ ارسال نمایید.

۱- طبق روایات کدام یک از اعیاد زیر صریح با واژه عید یاد شده است؟

(ج) فطر

(الف) قربان

(د) همه موارد

(ب) غدیر

۲- در کدام آیه مختصات ولّیّ جامعہ الہیّ توصیف می شود؟

(ج) ۵- سوره ماعده

(الف) ۴۱- سوره حج

(د) ۵۵- سوره ماعده

(ب) ۲- سوره بقره

۳- کدام مورد از موارد ذیل از ویژگی های غیر ذکر شده است؟

(ج) روز اتمام حجت

(الف) روز اکمال دین و یأس کفار

(د) همه موارد

(ب) روز نزول ملائکه

۴- از کدام واژه هادر قرآن می توان تعبیر به کرویّت زمین کرد؟

(ج) ارض قمت

(الف) مشارق و مغارب

(د) اورشنا القوم

(ب) مشرق و مغرب

۵- در کدام سوره قرآن به "درمان باعسل" اشاره شده است؟

(ج) ماعده

(الف) نمل

(د) بقره

(ب) نحل

دل نوشته ها، درد دل های قرآنی و درخواست های قرآنی خود از دانشگاه و جامعه، برداشت ها و خاطرات
نیک خود از انس با قرآن را با ما به اشتراک بگذارید تا با نام خودتان منتشر کنیم.

SABKE.ZENDEGII.QURANII@GMAIL.COM

سبک زندگی قرآنی

آن کسانی که سعی کردند اسلام را از مسائل اجتماعی و از مسائل سیاسی برکنار بدارند و آن را منحصر کنند به مسائل شخصی و مسائل خصوصی زندگی افراد و در واقع نگاه سکولار به اسلام داشته باشند جوابشان مسئله‌ی غدیر است.

سخنان مقام معظم رهبری ۱۳۹۳/۰۷/۲۱

صاحب امتیاز: معاونت فرهنگی و دانشجویی واحد یادگار امام خمینی (ره) شهرری

مدیر مسئول: صغری رادان

سر دبیر: معصومه ذبیحی

هیات تحریریه: راضیه تقوی زاد، علی سیستانی پور، علی شهابی، صغری رادان، معصومه حسینی تبار، راضیه زواریان، معصومه ذبیحی

ویراستار: راضیه زواریان

مدیر اجرایی: کانون قرآن و عترت

صفحه آرای و گرافیک (طراح): محمد انصاریان